

Sygn. akt *I AGa 212/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mariola Głowacka

Sędziowie: SSA Piotr Górecki

SSA Jerzy Geisler (spr.)

Protokolant: protokolant Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Bank (...) S.A. w W.**

przeciwko **J. C.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 10 października 2017 r. sygn. akt IX GC 480/17

1. **apelację oddala;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.**

Piotr Górecki Mariola Głowacka Jerzy Geisler

Sygn. akt I AGa 212/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 3 października 2016 r. powód - Bank (...) S.A. z siedzibą w W., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, aby pozwany J. C., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...), zapłacił powodowi kwotę 113.318,07 zł z dalszymi odsetkami umownymi liczonymi od kwoty 105.000 zł od 21 września 2016 r. do dnia zapłaty włącznie, które to odsetki naliczane są według zmiennej stopy procentowej w wysokości 1,5 stopy procentowej ustalonej w oparciu o stopę referencyjną WIBOR 3M, powiększoną o marżę banku

w wysokości 4 punktów procentowych w stosunku rocznym. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że 13 czerwca 2013 r. pomiędzy powodem a pozwanym została zawarta umowa nr (...) kredytu obrotowego w rachunku bieżącym. Zgodnie z umową kwota udzielonego kredytu wynosiła 130.000 zł, a termin spłaty ustalono na 12 czerwca 2016 r. W związku z upływem z dniem 12 czerwca 2016 r. terminu kredytowania oraz brakiem spłaty kredytu powód pismem z 24 sierpnia 2016 r. wezwał pozwanego do zapłaty wymagalnego zadłużenia z tytułu zawartej umowy oraz poinformował go o możliwości restrukturyzacji zadłużenia. Wezwanie zostało odebrane przez domownika pozwanego. Na wezwanie pozwany nie zareagował. W związku z tym powód wystawił wyciąg z ksiąg banku nr (...), w którym widnieje zadłużenie pozwanego na kwotę 113.318,07 zł. Na kwotę tą składają się: (1) kapitał przeterminowany w kwocie 105.000 zł, (2) odsetki umowne zwykłe w kwocie 5.443,35 zł naliczone od 30 czerwca 2015 r. do 12 czerwca 2016 r. włącznie, (3) odsetki podwyższone (karne) w kwocie 2.874,72 zł naliczone od 31 lipca 2015 r. do 20 września 2016 r.

Powód wskazał, iż domaga się zasądzenia dalszych odsetek, które naliczane są od kapitału wymagalnego w kwocie 105.000 zł według zmiennej stopy procentowej w wysokości 1,5 stopy procentowej ustalonej w oparciu o stopę referencyjną WIBOR 3M, powiększoną o marżę banku w wysokości 4,0 p.p. w stosunku rocznym. Wysokość stopy referencyjnej WIBOR 3M w każdym okresie stabilizacji ustalana jest według wysokości tej stopy referencyjnej obowiązującej w banku w pierwszym dniu każdego okresu stabilizacji oprocentowania. Powód zaznaczył, że aktualny okres stabilizacji oprocentowania rozpoczął się 13 września 2016 r., a następny rozpocznie się 13 grudnia 2016 r. Aktualne oprocentowanie wynosi zaś 8,5650%.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 14 listopada 2016 r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Od powyższego nakazu pozwany, wywiódł zarzuty, zaskarżając nakaz w całości i domagając się uchylecia nakazu, oddalenia powództwa w całości, oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zarzutów przyznał, że zawarł z powodem umowę stanowiącą podstawę powództwa, jednak kwestionuje jej ważność w całości, a także zadłużenie co do zasady i wysokości. W ocenie pozwanego powodowy bank pobierał bezzasadne opłaty, w tym opłatę w wysokości 3 % od niewykorzystanego kapitału, jak i opłatę rekompensacyjną 1,5 % od przedterminowo spłaconej kwoty kredytu. Według pozwanego opłaty te godzą w naturę umowy jak również w zasady współżycia społecznego. Pozwany zakwestionował również dochodzenie przez bank umownych odsetek w sposób opisany w żądaniu pozwu. W ocenie pozwanego postanowienie umowy dotyczące sposobu obliczania oprocentowania są nieważne, albowiem nie jest wiadomym, jak okresy stabilizacji liczyć i jakie dni są dniami roboczymi. Pozwany wskazał także, że w myśl § 4 ust. 5 umowy odsetki naliczane są w okresach miesięcznych od dnia wykorzystania kredytu do dnia przypadającego na dzień spłaty, a tego wyrok i żądanie pozwu nie określa, a nawet nie jest wiadomym, kiedy wykorzystano kredyt. Sposób obliczania odsetek określony w tej części jest

1

Sygn. akt I AGa 212/18

sprzeczny - zdaniem pozwanego - z treścią § 7 ust. 5-9 umowy. W ocenie pozwanego umowa kredytu w zakresie odsetek jest nieważna, co ma wpływ na ważność całej umowy. Pozwany wskazał nadto, że spłacił część zadłużenia, natomiast powód błędnie zaliczał je i wobec tego pozwany zaprzeczył prawdziwości treści wynikających z wyciągu z ksiąg bankowych. Pozwany zakwestionował co do zasady jak i wysokości wysokość kapitału pozostającego do spłaty, podobnie jak wysokość wyliczonych odsetek, które bank przedstawił w wyciągu z ksiąg bankowych. W ocenie pozwanego nie jest wiadome, jak bank obliczył odsetki, od jakich kwot i w jakiej wysokości przyjął oprocentowanie – roszczenie jest zatem niedookreślone.

W piśmie z 31 maja 2017 r. powód ustosunkował się do zarzutów pozwanego. Wskazał w pierwszej kolejności, że opłaty jakie pobierał, wynikają z § 5 pkt. 2 podpisanej przez pozwanego umowy kredytowej, a nadto z załączonych

do umowy „Ogólnych warunków kredytowania klientów instytucjonalnych w Banku (...) S.A.” Zaznaczył, iż nie pobrał od pozwanego opłaty od przedterminowej spłaty kredytu, bowiem kredyt ten nie został spłacony. Tytułem zaś prowizji za gotowość powód pobrał łącznie 17,81 zł, co w stosunku do roszczenia jest kwotą znikomą. Podał, że skoro pozwany podpisał umowę kredytu, to wyraził zgodę na pobieranie opłat, a do tego wcześniej nie kwestionował pobierania tych należności. W zakresie odsetek od udzielonego kredytu powód wskazał na przykładowy sposób ich wyliczania, a w zakresie dni roboczych – powołał ustawę o dniach wolnych od pracy z 18 stycznia 1951 r., z uwzględnieniem której zostały ustalone stawki WIBOR dla poszczególnych okresów stabilizacji oprocentowania. W ocenie powoda podniesiony przez pozwanego zarzut nieważności umowy jest nieuprawniony. Odnosząc się zaś do twierdzeń pozwanego, że nie wiadomo kiedy wykorzystano kredyt, powód powołał się na dane z wyciągu z konta bankowego pozwanego, z których wynika, że kwota kredytu wynosząca 130.000 zł została uruchomiona 17 czerwca 2013 r.; wyciągi obrazują w jakich kwotach i terminach był spłacany kapitał kredytu oraz ile wynosiła kwota niespłaconego kapitału; z wyciągów tych wynika także, w jakich kwotach i terminach były spłacane odsetki zwykłe oraz ile wynosiła kwota niespłaconych odsetek; wreszcie wyciągi te wskazują w jakich kwotach i terminach były spłacane odsetki karne oraz ile wynosiła kwota niespłaconych odsetek. Powód zaznaczył, że nie kwestionuje, że pozwany spłacił część zadłużenia, natomiast nie spłacił znacznej jego części. Powód wskazał także, iż brak dowodu, że kwoty spłat były błędnie zaliczane. W konsekwencji powód zaprzeczył, aby umowa kredytu zawarta z pozwanym była nieważna.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Wyrokiem z dnia 10.10.2017 r. Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 14.11.2016 r. wydany w sprawie(...)w całości, i orzekł o kosztach procesu. – k. 424 Ustalenia faktyczne i motywy prawne wyroku Sąd przedstawił w pisemnym uzasadnieniu na kartach 427-433.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie prowadzenia czynności bankowych. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie m.in. sprzedaży detalicznej prowadzonej w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych.

dowód - odpis pełny z KRS powoda (k. 42-124), wydruk z (...) dotyczący pozwanego (k. 126)

Postanowieniem z 30 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wpisał do Krajowego Rejestru Sądowego fakt połączenia Banku (...) S.A. (jako spółki przejmującej) z (...) Bank (...) S.A. (jako spółki przejmowanej). Firmą, pod którą bank miał dalej działać, jest (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

2

Sygn. akt I AGa 212/18

dowód – postanowienie Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z 30 kwietnia 2015 r. (k. 15)

W dniu 13 czerwca 2013 r. pomiędzy poprzednikiem prawnym powodowego banku (tj. Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W.) a pozwanym została zawarta umowa nr (...) kredytu obrotowego w rachunku kredytowym. Zgodnie z § 1 ust. 1 Bank (...) udzielił kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu obrotowego [...] w kwocie 130.000 zł z przeznaczeniem na finansowanie bieżących potrzeb związanych z zaopatrzeniem, produkcją i sprzedażą towarów lub świadczeniem usług, procesem rozliczeń pieniężnych oraz sfinansowaniem zapasów, rozliczeń międzyokresowych i należności z tytułu rozliczeń z kontrahentami na zasadach określonych w umowie oraz „Ogólnych warunkach kredytowania klientów instytucjonalnych w Banku (...) Spółka Akcyjna”, których odbiór niniejszym kredytobiorca potwierdził. W myśl § 1 ust. 2 umowy kredyt został udzielony na okres od 13 czerwca 2013 r. do 12 czerwca 2016 r. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy Bank (...) stawia kredyt do dyspozycji kredytobiorcy jednorazowo w dniu 13 czerwca 2013 r. Wedle § 3 ust. 1 warunkiem

wykorzystania kredytu jest zapłacenie prowizji, o której mowa w § 5. W myśl § 4 ust. 1 umowy oprocentowanie kredytu jest zmienne i ustalane jest w oparciu o stopę referencyjną WIBOR 3M zaokrągloną do drugiego miejsca po przecinku:

- 1) w dniu podpisania umowy – w wysokości stopy referencyjnej sprzed 2 dni roboczych przed dniem podpisania umowy,
- 2) w każdym kolejnym okresie stabilizacji – w wysokości stopy referencyjnej sprzed 2 dni roboczych przed pierwszym dniem tego okresu stabilizacji oprocentowania,

powiększoną o marżę Banku (...) w wysokości 4 punktów procentowych. W § 4 ust. 2 umowy wskazano, że okres stabilizacji oprocentowania, będący okresem, w którym oprocentowanie kredytu nie ulega zmianie, wynosi 3 miesiące dla stopy referencyjnej WIBOR 3M. Pierwsza zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od dnia podpisania umowy. Każda następna zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od poprzedniej zmiany. W § 4 ust. 3 umowy zaznaczono, że niezależnie od zmian wysokości oprocentowania, dokonywanych zgodnie z ust. 1, Bank (...) może podwyższyć marżę, o której mowa w ust. 1, o 1,5 p.p. w przypadku gdy: 1) kredytobiorca opóźnia się w spłacie raty kredytu lub odsetek powyżej 1 miesiąca [...]. Zgodnie z § 5 ust. 1 umowy Bank (...) z tytułu udzielenia kredytu pobiera od kredytobiorcy prowizje:

- 1) przygotowawczą w wysokości 2 % kwoty kredytu, minimum 500 zł,
- 2) za gotowość od niewykorzystanej kwoty kredytu w wysokości 3 % w stosunku rocznym,
- 3) rekompensacyjną od przedterminowo spłaconej kwoty kredytu (kapitału) w wysokości 1,5 %.

Zgodnie z § 7 ust. 6 umowy - od niespłaconej raty Kredytu w terminie określonym w ust. 4 lub z upływem okresu wypowiedzenia umowy, Bank (...) pobiera odsetki podwyższone w wysokości 1,5 stopy oprocentowania kredytu, obowiązującej w okresach, za które odsetki są naliczane. W myśl § 10 ust. 1 umowy w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia kredytu nie zostały przez kredytobiorcę dotrzymane lub w przypadku utraty zdolności kredytowej przez kredytobiorcę, Bank (...) może: 1) wypowiedzieć umowę [...]. W § 11 ust. 2 wskazano, że w sprawach nieuregulowanych umową mają zastosowanie przepisy „Ogólnych warunków kredytowania klientów instytucjonalnych w Banku (...) Spółka Akcyjna”, powszechnie obowiązujące przepisy prawa [...]

dowód – umowa nr (...) kredytu obrotowego w rachunku kredytowym z 13 czerwca 2013 r. (k. 5-9)

W § 5 ust. 1 „Ogólnych warunków kredytowania klientów instytucjonalnych podlegających przepisom ustawy o rachunkowości w banku (...) Spółka Akcyjna” wskazano, że z tytułu udzielonego kredytu Bank może pobierać następujące prowizje:

- 1) za rozpatrzenie wniosku kredytowego [...],

3

Sygn. akt I AGa 212/18

- 2) przygotowawczą [...],
- 3) prowizję za gotowość [...],
- 4) za administrację [...],
- 5) rekompensacyjną [...],
- 6) za obsługę kredytu [...]

W § 5 ust. 2 Ogólnych warunków wskazano, że prowizje pobierane przez Bank określone są w umowie.

dowód – Ogólne warunki kredytowania klientów instytucjonalnych podlegających przepisom ustawy o rachunkowości w banku (...) Spółka Akcyjna (...) k. 410-413)

Uruchomienie kredytu w kwocie 130.000 zł nastąpiło 17 czerwca 2013 r. Tytułem prowizji za gotowość powód pobrał od powoda kwotę łącznie 17,81 zł. Do zapłaty na rzecz powoda z tytułu zaciągniętego przez pozwanego kredytu pozostała kwota 105.000 zł tytułem kapitału, kwota 5.443,35 zł tytułem odsetek umownych oraz kwota 4.131,31 zł tytułem odsetek karnych. Stawki oprocentowania kredytu zmieniały się wraz ze zmianą stawek WIBOR 3M w okresach 3-miesięcznych i oscylowały od 6,7600 % do 5,7100 % w okresie od 13 czerwca 2013 r. do 13 września 2016 r. (odsetki umowne) oraz od 10,1400 % do 8,5600 % w okresie od 13 czerwca 2016 r. do 13 września 2016 r. (odsetki karne).

dowód – historia rachunku bankowego pozwanego nr (...) (k. 387-402), historia rachunku bankowego pozwanego nr (...) (k. 403-404, 405-406, 407-409), przegląd zmian oprocentowania dla rachunku (...) (k. 414)

Pismem z 24 sierpnia 2016 r. powód wezwał pozwanego do uregulowania należności z tytułu zawartej przez strony umowy kredytu, które na 23 sierpnia 2016 r. wynosiły 112.630,77 zł. W związku z nieuregulowaniem należności powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych banku (...) S.A. z siedzibą w W. nr (...). W wyciągu wskazano łączne zadłużenie pozwanego w powodowym banku na kwotę 113.318,07 zł, na którą to kwotę składają się: (1) kapitał przeterminowany w kwocie 105.000 zł, (2) odsetki umowne zwykłe w kwocie 5.443,35 zł naliczone od 30 czerwca 2015 r. do 12 czerwca 2016 r. łącznie oraz (3) odsetki podwyższone (karne) w kwocie 2.874,72 zł naliczone od 31 lipca 2015 r. do 20 września 2016 r. łącznie. W wyciągu wskazano, że powodowemu bankowi od kwoty kapitału przeterminowanego w wysokości 105.000 zł przysługują dalsze odsetki liczone od dnia wystawienia wyciągu do dnia zapłaty przez pozwanego, które naliczane są według zmiennej stopy procentowej w wysokości 1,5 stopy procentowej ustalonej w oparciu o stopę referencyjną WIBOR 3M powiększoną o marżę banku w wysokości 4,00 p.p. w stosunku rocznym – nie więcej niż czterokrotność oprocentowania kredytu lombardowego NBP.

dowód – ostateczne wezwanie do zapłaty z 24 sierpnia 2016 r. wraz z dowodem doręczenia (k. 10-11), wyciąg z ksiąg rachunkowych Banku (...) S.A. z siedzibą w W. nr (...) (k. 4)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie tych twierdzeń stron, zawartych w pismach procesowych, które zostały wprost przyznane przez przeciwnika oraz tych, które nie zostały przez niego zakwestionowane, a także na podstawie złożonych przez strony dokumentów. Innego rodzaju dowody nie były przeprowadzone przed Sądem orzekającym. Nie było to zresztą konieczne, gdyż zgromadzone dokumenty były wystarczającą podstawą do wydania wyroku, a nadto strony nie zgłaszały wniosków dowodowych dotyczących przeprowadzenia innego rodzaju środków dowodowych. Zebrane dokumenty Sąd ocenił jako wiarygodne i przydatne dla wydania rozstrzygnięcia w sprawie; wbrew stanowisku pozwanego, który kwestionował wiarygodność wyciągu z ksiąg rachunkowych powodowego banku (k. 4), dokument ten należy ocenić jako wiarygodny, mający potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. W tym miejscu

4

Sygn. akt I AGa 212/18

wskazać należy, że zgodnie z art. 95 ust. 1a ustawy - Prawo bankowe z 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.) wyciąg z ksiąg rachunkowych banku nie korzysta w postępowaniu cywilnym z mocy prawnej dokumentów urzędowych; jest on zatem dokumentem prywatnym podlegającym ocenie w zakresie wiarygodności i mocy dowodowej na takich samych zasadach jak inne dokumenty prywatne. W związku z tym w niniejszej sprawie dokument ten nie miał decydującego znaczenia dla sprawy. W aktach znajdowały się jednak inne dokumenty, które potwierdzały zasadność powództwa, takie jak wyciągi z rachunków prowadzonych przez powodowy bank na rzecz pozwanego, obrazujące operacje przeprowadzane na tych rachunkach, w tym przede wszystkim wypłatę kredytu, czy też wskazujące na wysokość aktualnego zadłużenia pozwanego u powoda, w tym wysokość przeterminowanego kapitału

oraz odsetek – umownych oraz karnych. Powód przedłożył również dokument pn. przegląd zmian oprocentowania dla rachunku pozwanego, który pokazywał jak przebiegały zmiany oprocentowania kredytu udzielonego pozwanemu. Wszystkie te dokumenty pozwoliły ustalić istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, przemawiając za zasadnością powództwa. Co istotne pozwany nie zakwestionował w sposób konstruktywny treści ww. dokumentów. Nie podważył ich wiarygodności. Nie przedstawił własnych, odmiennych od przedstawionych przez bank wyliczeń.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 14 listopada 2016 r. o sygn. akt IX GNc 1220/16 należało utrzymać w mocy.

Podstawą żądania pozwu była zawarta przez strony umowa nr (...) kredytu obrotowego w rachunku kredytowym. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z przeprowadzonych przed Sądem dowodów wynika, że kwota kredytu, tj. 130.000 zł została wypłacona pozwanemu 17 czerwca 2013 r. (k. 387 i 403), a zgodnie z zawartą umową (k. 5-9), pozwany obowiązany był kwotę tę zwrócić wraz z odsetkami i prowizjami do 12 czerwca 2016 r., czego jednak nie uczynił. Dokumenty znajdujące się w aktach sprawy wskazują, że kwota niespłaconego kapitału wynosi 105.000 zł (k. 403-404), kwota zaległych odsetek umownych 5.443,35 zł (k. 405-406), zaś kwota zaległych odsetek karnych 4.131,31 zł (k. 407-409), przy czym ta ostatnia kwota jest wyższa od kwoty wskazanej w wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, albowiem obejmuje okres już po wystawieniu wyciągu z ksiąg rachunkowych, który był wystawiony 21 września 2016 r. (k. 4). Niewątpliwie obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami należy do podstawowych obowiązków kredytobiorcy, a niewykonanie tego obowiązku naraża kredytobiorcę – pozwanego na ryzyko przymusowego wyegzekwowania należności. W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie dowody pozwalają stwierdzić, iż należność wynikająca z nakazu zapłaty jest zasadna, a nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym należy utrzymać w mocy.

Tej oceny nie mogą zmienić zarzuty pozwanego podniesione przeciwko żądaniu pozwu. Sąd nie stwierdził przesłanek pozwalających przyjąć, iż zawarta przez strony umowa kredytu obrotowego w rachunku kredytowym jest nieważna. W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu pozwanego, jakoby przewidziane w umowie kredytowej prowizje – za gotowość oraz rekompensacyjna – były niezgodne z naturą umowy oraz zasadami współzycia społecznego. W tym kontekście wskazać należy, że w myśl ww. art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, obowiązek uregulowania na rzecz kredytodawcy prowizji od udzielonego kredytu jest wprost wymienione w tym przepisie jako jeden z podstawowych obowiązków kredytobiorcy. Skoro zaś sam ustawodawca zaliczył ten obowiązek do essentialia negotii umowy kredytu, to brak jest podstaw do przyjęcia, że

5

Sygn. akt I AGa 212/18

obowiązek ten jest niezgodny z naturą umowy kredytu. W doktrynie wskazuje się bowiem, że przez naturę zobowiązania rozumieć należy główne cechy charakterystyczne zobowiązaniowego stosunku prawnego jako pewnego modelu relacji między podmiotami, i to cechy określone przepisami prawa (por. Kodeks cywilny. Komentarz, red. prof. dr hab. Edward Gniewek, prof. dr hab. Piotr Machnikowski, Komentarz do art. 353¹ k.c., Legalis). Przepisy prawa określają zaś obowiązek uiszczenia prowizji od udzielonego kredytu jako jeden z podstawowych elementów treści czynności prawnej, jaką jest umowa kredytu, zatem uznanie obowiązku uiszczenia prowizji od kredytu za niezgodne z naturą umowy oznaczałoby, że ustawodawca popadł w sprzeczność, co jest nie do pogodzenia z koncepcją tzw. racjonalnego ustawodawcy. To samo powiedzieć można o twierdzeniu pozwanego, jakoby obowiązek uiszczenia prowizji był niezgodny z zasadami współzycia społecznego. Nie można bowiem, z powołaniem na zasady współzycia

społecznego, kwestionować obowiązujących regulacji prawnych, w tym ww. art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Nadto wskazać należy, że sam pozwany nie wskazał, jaką konkretnie zasadę współżycia społecznego naruszył powodowy bank. Dodać do tego należy, że obowiązek zapłaty prowizji od udzielonego kredytu był wprost wymieniony w podpisanej przez pozwanego umowie kredytu, zatem mocą własnej decyzji pozwany zgodził się na to postanowienie, akceptując obowiązek uiszczenia prowizji. Na marginesie wskazać należy, że prowizja za gotowość, którą uregulował pozwany, wynosiła zaledwie 17,81 zł, zaś prowizji rekompensacyjnej pozwany w ogóle nie uiszczył, dotyczyła ona bowiem przedterminowej spłaty kredytu, do czego nie doszło. Ten zarzut pozwanego zatem uznać należy za niezasadny.

Także i pozostałe zarzuty pozwanego wobec żądania pozwu są niezasadne. Wbrew twierdzeniom pozwanego, umowa kredytu określa okresy stabilizacji oprocentowania. Jest to wprost wskazane w § 4 ust. 2 umowy kredytu, gdzie wskazano: okres stabilizacji oprocentowania, będący okresem, w którym oprocentowanie Kredytu nie ulega zmianie, wynosi 3 miesiące dla stopy referencyjnej WIBOR 3M. Pierwsza zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od dnia podpisania Umowy. Każda następna zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od poprzedniej zmiany. Zawarta przez strony umowa kredytu precyzuje zatem wyraźnie, jak należy liczyć okres stabilizacji oprocentowania. Zaś co do dni roboczych to, jak trafnie wskazał powodowy Bank, zastosowanie znajdzie ustawa o dniach wolnych od pracy z 18 stycznia 1951 r. (Dz.U. Nr 4, poz. 28 ze zm.). Nadto wskazać należy, że kredyt wykorzystano 17 czerwca 2013 r. (k. 387), a harmonogram spłat określała sama umowa kredytu w § 7 ust. 4. Zatem wbrew twierdzeniom pozwanego umowa określa terminy spłaty kredytu, a dzień jego wykorzystania wynika z wyciągów z kont bankowych pozwanego. Sąd nie dopatrywał się również sprzeczności między § 4 ust. 5 umowy kredytu z § 7 ust. 5-9 tejże umowy. § 4 ust. 5 umowy stanowi, że odsetki od Kredytu naliczane są w okresach miesięcznych od dnia wykorzystania Kredytu do dnia poprzedzającego dzień spłaty. Zaś zgodnie z § 7 ust. 5 umowy, z którym prawdopodobnie pozwany upatruje niezgodności, Odsetki od Kredytu za dany miesiąc kalendarzowy, naliczone od dnia poprzedzającego dzień spłaty, pobierane są przez Bank (...) ostatniego dnia każdego miesiąca, przy czym jeżeli termin spłaty Kredytu przypada przed końcem okresu odsetkowego, odsetki płatne są w dniu spłaty Kredytu. Jak z tego wynika, § 7 ust. 5 precyzuje treść § 4 ust. 5, rozwijając jego treść i brak w tych zapisach umownych jakichkolwiek niezgodności. Zatem tych zarzutów pozwanego nie można podzielić.

Pozwany wskazał także, że spłacił część zadłużenia, natomiast powodowy bank błędnie zaliczał jego wpłaty. Ten zarzut pozwanego nie został jednak bliżej sprecyzowany, a tym bardziej wykazany, zatem uznać go należy za chybiony. Dotyczy to także kwestionowania przez pozwanego zasadności i wysokości kapitału pozostałego do spłaty, jak również odsetek. Pozwany zarzucił także, że powód nie wskazał sposobu obliczenia odsetek. Jednak, jak wskazano już wyżej, powód przedłożył wyciągi z kont bankowych pozwanego, z których wynika kwota kapitału pozostałego do spłaty (k. 403-404), kwota odsetek zwykłych (k. 405-406) oraz karnych (k. 407-409), a także tabelę oprocentowania (k. 414), zatem wbrew zarzutom pozwanego kwestie te zostały w sposób

wystarczający wykazane przez powodowy bank. Oznacza to, że nakaz zapłaty w postępowaniu

6

Sygn. akt I AGa 212/18

nakazowym z 14 listopada 2016 r. o sygn. akt IX GNc 1220/16 należy utrzymać w mocy, o czym Sąd orzekł w pkt. 1 wyroku.

O kosztach postępowania powstałych po wniesieniu zarzutów Sąd orzekł w pkt. 2 wyroku, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda różnicę kosztów zastępstwa procesowego wynikającą z § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu sprzed 27 października 2016 r., a kwotą kosztów zasądzonych w nakazie zapłaty z 14 listopada 2016 r. o sygn. akt IX GNc 1220/16 (7.200 zł – 5.400 zł = 1.800 zł).

Rozstrzygnięcie w pkt. 3 wyroku uzasadnione jest treścią art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 28 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w związku z faktem, iż pozwany zwolniony był z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w całości, w tym opłaty od zarzutów.

Wyrok z dnia 10.10.2017 r. zaskarżył apelacją pozwany w całości. Rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie art. 69 ust. 1 prawa bankowego poprzez:

- przyjęcie, że obowiązek zapłaty prowizji od niewykorzystanej części kredytu wynika wprost z tegoż przepisu ustawy i takie postanowienie nie jest sprzeczne z ustawą lub zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 kc oraz art. 353¹ kc) oraz

- niezbadanie składowych zadłużenia i przyjęcie a limine jako prawidłowe wyliczeń przedstawionych przez powoda,

- a w konsekwencji błędne przyjęcie, że zadłużenie pozwanego wobec powoda opiewa na wartości podane przez bank.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji ewentualnie jego zmianę poprzez oddalenie powództwa wraz ze stosownym rozstrzygnięciem o kosztach procesu. – k. 436-437

Powód wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. - k. 574-575

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Oczywiście nieuzasadnione jest stanowisko skarżącego jakoby Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Oczywiście chybione są wywody skarżącego co do braku podstaw do zastrzeżenia w umowie wypłaty prowizji od kredytu postawionego do dyspozycji kredytobiorcy i przez niego niewykorzystanego. Możliwość zastrzeżenia wypłaty takiej prowizji na rzecz banku przewiduje wprost art. 77 prawa bankowego. Stąd zastrzeżenie wypłaty takiej prowizji w § 5 ust. 1 pkt 2 umowy kredytu bankowego zawartej na podstawie art. 69 prawa bankowego było zgodne z prawem. – k. 7 Ponadto w § 1 ust. 1 umowy pozwany potwierdził odbiór „Ogólnych warunków kredytowania klientów instytucjonalnych w Banku (...) Spółka Akcyjna”, a w tym dokumencie określono szczegółowo zasady i terminy pobierania przedmiotowej prowizji - § 5 ust. 1 pkt 3 Ogólnych warunków – k. 5 i 411.

Twierdzenie, że zastrzeżenie prowizji od kredytu postawionego do dyspozycji kredytobiorcy i przez niego niewykorzystanego prowadziło do nieważności umowy nie miało żadnego uzasadnienia.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany zakwestionował „zarówno co do zasady jak i co do

7

Sygn. akt I AGa 212/18

wysokości wysokość kapitału pozostałego do spłaty, podobnie jak również zasadność i wysokość wyliczonych odsetek, które bank przedstawił w wyciągu z ksiąg bankowych.” – k. 137v

W odpowiedzi na pismo zawierające zarzuty powód przedłożył wyciągi z rachunku bankowego pozwanego, z których wynika pełna historię udzielenia i spłaty kredytu. – k. 385-414

Pozwany do tego rozliczenia w toku postępowania przed Sądem I instancji w ogóle się nie odniósł, co upoważniało Sąd Okręgowy do przyjęcia tego wyliczenia za okoliczność przyznaną przez pozwanego.

W tych okolicznościach całkowicie gołosłowny okazał się zarzut niezbadania składowych zadłużenia i przyjęcie a limine jako prawidłowe wyliczeń przedstawionych przez powodowy bank. Oprócz samego zarzutu postawionego w apelacji nie przytoczono w uzasadnieniu apelacji żadnych argumentów przemawiających na rzecz postawionej tezy. Stąd i ten zarzut okazał się gołosłowny.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że apelację pozbawioną całkowicie uzasadnionych argumentów należało oddalić. – art. 385 kpc.

Konsekwencją oddalenia apelacji było również obciążenie pozwanego kosztami zastępstwa procesowego powoda za instancję odwoławczą. – art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.

SSA Piotr Górecki SSA Mariola Głowacka SSA Jerzy Geisler